

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
MEĐURESORNA RADNA SKUPINA ZA
INTEGRIRANO UPRAVLJANJE GRANICOM

VI. IZVJEŠĆE

O PROVEDBI STRATEGIJE
INTEGRIRANOG UPRAVLJANJA GRANICOM
REPUBLIKE HRVATSKE

Zagreb, veljača 2012. godine

SADRŽAJ

I. UVOD	3
II. REALIZIRANE AKTIVNOSTI U PROVEDBI STRATEGIJE I NJEZINOG	3
PROVEDBENOG AKCIJSKOG PLANA	3
1. AKTIVNOSTI MEĐURESORNE RADNE SKUPINE	3
1.1. Provedba Strategije i njezinog provedbenog Akcijskog plana.....	3
1.2. Provedba Sporazuma o suradnji u integriranom upravljanju granicom	4
2. VAŽNIJE AKTIVNOSTI POJEDINIH AGENCIJA	4
2.1. SURADNJA UNUTAR SLUŽBE	5
2.1.1. Granična policija	5
2.1.2. Carina	9
2.1.3. Granična veterinarska inspekcija.....	13
2.1.4. Fitosanitarna inspekcija.....	17
2.1.5. Granična sanitarna inspekcija	19
2.1.6. Državni inspektorat	22
2.2. MEĐUAGENCIJSKA SURADNJA	23
2.3. MEĐUNARODNA SURADNJA.....	25
2.3.1. Granična policija	25
2.3.2. Carina	26
2.3.3. Granična veterinarska inspekcija.....	26
2.3.4. Fitosanitarna inspekcija.....	27
III. OCJENA USPJEŠNOSTI PROVEDBE	28
IV. ZAKLJUČAK	28

I. UVOD

Strategiju integriranog upravljanja granicom Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Strategija) kao i njezin provedbeni Akcijski plan, Vlada Republike Hrvatske usvojila je na svojoj sjednici 21. travnja 2005. godine te istoga dana, radi provedbe navedenih dokumenata, svojom odlukom osnovala Međuresornu radnu skupinu za integrirano upravljanje granicom Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Međuresorna radna skupina).

Strategijom su određeni srednjoročni i dugoročni ciljevi za poboljšanje suradnje unutar službi, međuagencijske i međunarodne suradnje u agencijama uključenim u upravljanje granicom, a sve s ciljem stvaranja efikasnijeg sustava upravljanja granicom, dok su Akcijskim planom ti ciljevi konkretizirani na način da je za svaki od ciljeva određen sadržaj, nositelj i rok provedbe, kao i aproksimativni financijski aspekt njegove implementacije.

Strategiju i provedbeni Akcijski plan provode Ministarstvo unutarnjih poslova - Uprava za granicu, Ministarstvo financija - Carinska uprava, Ministarstvo poljoprivrede - Sektor fitosanitarne inspekcije i Uprava za veterinarske inspekcije, Ministarstvo zdravlja - Uprava za sanitarnu inspekciju i Državni inspektorat (u daljnjem tekstu: agencije).

Uloga koordinatora u provedbi Strategije i Akcijskog plana u nadležnosti je Ministarstva unutarnjih poslova.

U skladu s potrebama pregovaračkog procesa, Akcijski plan revidira se svake godine. Slijedom toga, tekst Akcijskog plana do sada je revidiran, i od strane Vlade Republike Hrvatske usvojen na sjednicama održanim 30. studenoga 2006. godine i 7. prosinca 2007. godine, dok su revidirani tekst Strategije i Akcijskog plana za 2008. godinu usvojeni 18. ožujka 2009. godine.

Prema Strategiji i Odluci o osnivanju Međuresorne radne skupine od 21. travnja 2005. godine te Odluci o izmjenama o osnivanju Međuresorne radne skupine, Vladi Republike Hrvatske jednom godišnje podnosi se izvješće o tijeku i uspješnosti njene provedbe. O provedbi Strategije i njezinog Akcijskog plana do sada je podneseno pet izvješća. Prvo je Vlada usvojila na sjednici održanoj 12. srpnja 2007. godine, drugo, 12. lipnja 2008. godine, treće, 21. svibnja 2009. godine, četvrto, 18. ožujka 2010. godine i peto, 1. travnja 2011. godine.

Ovo je šesto Izvješće i obuhvaća razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2011. godine. Izvješće prati strukturu navedenih dokumenata, s agencijama koje ih provode, stupovima suradnje - suradnja unutar službe, međuagencijska suradnja i međunarodna suradnja, u kojima se nalaze identična područja - pravni i regulativni okvir, upravljanje i organizacija, procedure, ljudski potencijali i obuka, komunikacija i razmjena informacija, sustavi informacijske tehnologije te infrastruktura i oprema.

Izvješće je izrađeno u suradnji i na temelju izvješća međuagencijskih stručnih radnih timova koje je osnovala Međuresorna radna skupina u svrhu operativne provedbe Akcijskog plana i u njemu su navedene najvažnije aktivnosti koje su agencije provele u naznačenom razdoblju.

II. REALIZIRANE AKTIVNOSTI U PROVEDBI STRATEGIJE I NJEZINOG PROVEDBENOG AKCIJSKOG PLANA

1. AKTIVNOSTI MEĐURESORNE RADNE SKUPINE

1.1. Provedba Strategije i njezinog provedbenog Akcijskog plana

Tijekom 2011. godine Međuresorna radna skupina održala je 2 redovna i 2 izvanredna sastanka. Na tim sastancima analizirana je provedba planiranih i ostvarenih aktivnosti u 2011.

godini te je, u skladu s tim, usvojila revidirani provedbeni Akcijski plan kao i V. Izvješće o provedbi Strategije integriranog upravljanja granicom za vremensko razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2010. godine, koje je Vlada Republike Hrvatske prihvatila svojim zaključkom 1. travnja 2011. godine.

Navedeni Zaključak, zajedno s usvojenim dokumentima preveden je na engleski jezik, te poslan čelnicima središnjih državnih tijela koja ih provode, kao i članovima Međuresorne radne skupine i voditeljima njezinih stručnih radnih timova, kao i Nacionalnom odboru i mjerodavnim tijelima Europske unije, sukladno točki 4. Zaključka.

Što se tiče međunarodnih aktivnosti Međuresorna radna skupina je preko svojih predstavnika sudjelovala u provedbi dvogodišnjeg IPA Regionalnog projekta „Integrirano upravljanje granicom na Zapadnom Balkanu i Turskoj“¹.

U skladu s Radnim planom Projekta predstavnici Međuresorne radne skupine sudjelovali su na sastancima „Stalnog regionalnog foruma čelnika graničnih službi“, studijskim posjetama Poljskoj, Njemačkoj i Italiji. Osim toga, Međuresorna radna skupina uvjetno je usvojila temeljne dokumente toga Projekta, u dijelu koji se odnose na Republiku Hrvatsku. Projekt je završen 15. lipnja 2011. godine.

Tijekom provedbe navedenog Projekta hrvatski su eksperti prenosili svoja znanja, iskustva i 'dobre prakse' s područja integriranog upravljanja granicom predstavnicima uključenih država. U Završnom dokumentu naznačeno je kako su eksperti Europske unije u Republici Hrvatskoj identificirali '33 dobre prakse'. A to je znatno veći broj, ne samo u odnosu na ostale države korisnice Projekta, nego i očekivanja eksperata Europske unije. Naime, oni su očekivali kako bi bili ispunjeni ciljevi Projekta ukoliko bi se u državama korisnicama Projekta identificiralo 12 'dobrih praksa' koje bi se mogle kao takve preporučiti svim državama.

1.2. Provedba Sporazuma o suradnji u integriranom upravljanju granicom

Sukladno odredbama Sporazuma, tijekom 2011. godine, održavani su kvartalni sastanci koordinatora suradnje na regionalnoj i mjesečni sastanci na lokalnoj razini na kojima su se razmjenjivale informacije, izrađivale zajedničke analize rizika, planirale zajedničke akcije, te obavljale druge aktivnosti koje su njime regulirane.

Najviše zajedničkih akcija provedeno je od strane policije i carine. Prilikom provedbe 'zajedničkih dubinskih kontrola' postignuti su značajni rezultati posebice u otkrivanju neprijavljene robe, različitih vrsta droge, nezakonitog prijenosa novčanih sredstava, krijumčarenja duhanskih proizvoda, a u zajedničkim akcijama policije i Državnog inspektorata otkriven je veći broj stranaca u nezakonitom radu.

Imajući u vidu postignute rezultate, evidentno je kako je u ovom referentnom razdoblju stupanj međuagencijske suradnje i koordinacije rada, podignut na višu razinu, a što je rezultiralo uspješnijim ostvarivanjem strateških ciljeva integriranog upravljanja granicom od strane svih agencija koje su direktno ili indirektno uključene u njegovu provedbu.

Sinergijski učinci provedbe Sporazuma koji, osim međuagencijske suradnje, obuhvaća i međunarodnu suradnju s nadležnim službama u susjednim državama, evidentno su doprinijeli boljoj protočnosti prekograničnog prometa, kao i učinkovitijem suzbijanju svih oblika prekograničnog kriminala.

¹ Provedba projekta započela je 15. lipnja 2009. godine i trajala je 24 mjeseca. Provedbeni partneri Projekta su bili: Poljska granična služba, Talijanska Carinska agencija, Ministarstvo financija Republike Litve, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja Republike Mađarske, Nacionalni carinski odbor Republike Finske, Granična policija Republike Litve i Švedska krim. policija, Središnji ured za upravljanje granicom. Kao suradnik Projekta bio je Frontex.

2. VAŽNIJE AKTIVNOSTI POJEDINIH AGENCIJA

2.1. SURADNJA UNUTAR SLUŽBE

2.1.1. Granična policija

Pravni i regulativni okvir

U 2011. godini granična policija Republike Hrvatske postigla je značajan napredak na području upravljanja granicom te nastavlja provoditi aktivnosti i mjere predviđene strateškim dokumentima kako bi s danom ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju, odnosno s danom pristupanja schengenskom prostoru, mogla preuzeti nadzor vanjske granice Europske unije.

Nastavljeno je daljnje usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s europskom pravnom stečevinom. Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nadzoru državne granice („Narodne novine“ broj: 130/11) kao i novog Zakona o strancima („Narodne novine“ broj: 130/11), odredbe koje se odnose na postupanje granične policije prilikom prelaska vanjskih granica usklađene su s pravnom stečevinom Europske unije.

Na temelju Zakona o strancima, u postupku je donošenje Pravilnika o statusu i radu stranaca u Republici Hrvatskoj.

Jednako tako, u postupku je i donošenje Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu obavljanja nadzora državne granice. Ostali podzakonski propisi predviđeni Zakonom o strancima i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o nadzoru državne granice donijet će se tijekom 2012. godine.

Završena je prva faza uspostave Nacionalnog pomorskog centra za prikupljanje podataka u Zadru, koja obuhvaća nabavu nužne IT opreme i uvezivanje u sustave Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture i Ministarstva poljoprivrede putem web sučelja.

Novim Pravilnikom o unutarnjem redu Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske povećan je broj sistematiziranih radnih mjesta policijskih službenika Mobilne jedinice za provedbu nadzora državne granice.

U cilju dostizanja potrebnog broja policijskih službenika granične policije, tijekom 2011. godine u graničnu policiju primljeno je 308 novih policijskih službenika.

Radi efikasnijeg nadzora državne granice, u hrvatskoj graničnoj policiji uveden je sustav analize rizika koji je usklađen s RAM-om (Risk Analysis Model) i obuhvaća sustav ranog upozoravanja i obavješćivanja. Izrađen je i nacrt Priručnika za izradu profila rizika i obrazac profila rizika policijske postaje temeljem kojih će se tijekom 2012. godine provesti obuka policijskih službenika regionalne i lokalne razine nadležnih za analizu rizika.

Na području izobrazbe, specijalistički tečaj za graničnu policiju završila su 393 policijska službenika. U okviru sustava stručnog usavršavanja, kroz module: EU pravo, suzbijanje krivotvorenih putnih isprava, suzbijanje krijumčarenja vozila i druga linija kontrole, izobrazbu je prošlo ukupno 4.995 policijskih službenika. Dodatno je osposobljeno i 40 predavača/multiplikatora za poslove pomorske policije.

Za potrebe nadzora granice na moru, nabavljena su dva plovila tip A i 16 plovila tip C te dva aluminijska plovila i četiri gumena čamca za nadzor državne granice na rijekama. Osim navedenog, od važnije opreme nabavljena je i 31 termovizijska kamera za korištenje na plovilima, 12 ručnih termovizijskih kamera, 64 balistička prsluka, 30 stereomikroskopa, sedam uređaja za kontrolu dokumenata s printerom (Docu-Box) i 18 endoskopa.

Na temelju potpisanog ugovora, instaliran je sustav nadzora državne granice na području grada Metkovića i Neumskog i Malostonskog zaljeva. Instalacija sustava na području grada Metkovića je završena i stavljena u funkciju, dok je instalacija sustava na području Neumskog i Malostonskog zaljeva podijeljena u dvije faze sukladno dinamici izgradnje graničnih prijelaza Klek i Zaton Doli. Prva faza (instalacija kamera i radarskog sustava na poluotoku Pelješcu) završena je u 2011. godini, a druga faza (instalacija kamera na graničnim prijelazima Klek i Zaton Doli i uspostava operativnog centra za nadzor) bit će završena do kraja 2012. godine.

Nacionalni informacijski sustav za upravljanje državnom granicom (u daljnjem tekstu: NISUDG) trenutno je instaliran na 74 međunarodna granična prijelaza (68 na vanjskoj i šest na unutarnjoj granici). Do kraja I. kvartala 2012. godine ovaj će sustav biti u potpunosti operativan na svim graničnim prijelazima na vanjskoj granici. Na 33 granična prijelaza uvedena je nova verzija NISUDG-a, koja je unaprijedila poslovne procese te uvela sustav mobilnih korisnika. Na navedenim prijelazima testirana je oprema te je provedena osnovna obuka 1.200 policijskih službenika koji obavljaju poslove granične kontrole, voditelja smjena i šefova smjena.

Granična policija provodi intenzivnu međunarodnu suradnju, posebno s Europskom agencijom za upravljanje operativnom suradnjom na vanjskim granicama država članica Europske unije – Frontex temeljem potpisanog Radnog dogovora i Akcijskog plana za njegovu implementaciju.

Policijski službenici granične policije aktivno sudjeluju u aktivnostima Frontexa u području analize rizika, razmjene informacija, edukacije i zajedničkih operacija.

Dana 26. rujna 2011. godine hrvatski policijski službenici, zajedno s policijskim službenicima Austrije, Mađarske i Slovenije, započeli su s radom u kvadrilateralnom Centru za policijsku suradnju Dolga Vas u Sloveniji.

Sporazum o policijskoj suradnji s Crnom Gorom potpisan je u ožujku 2011. godine, a Sporazum o prekograničnoj policijskoj suradnji s Talijanskom Republikom u srpnju 2011. godine.

Nastavljeni su pregovori oko sklapanja novog Ugovora o graničnim prijelazima, odnosno Sporazuma o pograničnom prometu između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine čije se potpisivanje očekuje do kraja 2012. godine.

Na temelju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Srbije o policijskoj suradnji iz 2009. godine i Protokola o osnivanju zajedničke kontaktne službe iz 2010. godine, 21. lipnja 2011. godine kontaktna služba je započela s radom na graničnom prijelazu Bajakovo-Batrovci. Dana 22. studenoga 2011. godine potpisan je Poslovnik o radu čime su ostvarene sve pretpostavke za funkcioniranje ove zajedničke kontaktne službe.

U cilju sprječavanja korupcije u graničnoj policiji, izrađen je nacrt plana antikorupcijskih mjera za graničnu policiju i dostavljen ostalim ustrojstvenim jedinicama Ministarstva na mišljenje.

U tu svrhu, poduzimaju se nenajavljeni nadzori, rotacije policijskih službenika na graničnom prijelazu unutar iste smjene, rotacija voditelja smjena na graničnom prijelazu (iz jedne smjene u drugu smjenu na istom graničnom prijelazu ili s jednog na drugi granični prijelaz).

Novim funkcionalnostima NISUDG-a, predviđene su mogućnosti kontrole rada službenika od strane nadležnih rukovoditelja čime se dodatno doprinosi prevenciji koruptivnih ponašanja policijskih službenika.

Upravljanje i organizacija

Donošenjem Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva unutarnjih poslova („Narodne novine“ broj: 117/11) i Pravilnika o unutarnjem redu Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske implementirana je Strategija razvoja pomorske policije u dijelu koji se odnosi na ustrojavanje Nacionalnog pomorskog centra za prikupljanje podataka i ustrojavanje novih radnih mjesta u pomorskoj policiji: zapovjednik plovila tipa A, zamjenik zapovjednika plovila tipa A, upravitelj stroja na plovilu tipa A i policijski službenik za rad u Nacionalnom pomorskom centru za prikupljanje podataka. Pravilnikom je povećan i broj sistematiziranih radnih mjesta Mobilne jedinice za provedbu nadzora državne granice za 20 policijskih službenika.

U graničnu policiju u potpunosti je uvedena Analiza rizika. Izrađen je i nacrt Priručnika za izradu profila rizika policijske postaje te obrazac profila rizika policijske postaje temeljem kojih će tijekom 2012. godine biti provedena obuka službenika granične policije nadležnih za analizu rizika.

Procedure

U tijeku je izrada Metodološkog priručnika za graničnu policiju te izrada aplikativnih rješenja NISUDG-a za integraciju digitalne baze podataka za graničnu policiju.

Ljudski potencijali i obuka

Poduzimaju se daljnje aktivnosti u cilju implementacije organizacijsko-kadrovskog koncepta granične policije, s posebnim naglaskom na sustavno popunjavanje granične policije novim policijskim službenicima. Ukupni broj službenika granične policije u prosincu 2011. godine iznosio je 6.017, od čega je 4.647 policijskih službenika raspoređeno na budućoj vanjskoj granici (sve tri razine ustroja granične policije), a 1.370 policijskih službenika na budućoj unutarnjoj granici. Prema postojećem konceptu, na budućoj vanjskoj granici (granica prema Bosni i Hercegovini, Srbiji, Crnoj Gori, pomorski, riječni i zračni granični prijelazi) na sve tri razine (lokalna, regionalna i državna), poslove granične policije obavljat će 5.825 policijskih službenika.

Do ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju, na vanjsku granicu planira se rasporediti 5.207 policijskih službenika (oko 90% potrebnog broja za nadzor buduće schengenske granice), što podrazumijeva i prijam, odnosno zapošljavanje novih 560 policijskih službenika. Nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju pa do ulaska u schengenski prostor, u cilju dostizanja potrebnog broja granične policije od 5.825 policijskih službenika, za potrebe nadzora buduće vanjske granice u graničnu policiju bit će potrebno rasporediti još oko 618 policijskih službenika što će se osigurati unutarnjom preraspodjelom ili novim prijemom.

Poslove kompenzacijskih mjera (sukladno izrađenom Konceptu za provedbu kompenzacijskih mjera) na budućoj unutarnjoj granici trebalo bi obavljati oko 456 policijskih službenika, a ulaskom u schengenski prostor, granična policija imat će ukupno 6.281 policijskog službenika.

Specijalistička obuka policijskih službenika za graničnu policiju provodi se kontinuirano u trajanju od osam tjedana, odnosno šest tjedana teorijske i praktične nastave i dva tjedna stručne prakse, a nadovezuje se na temeljni jednogodišnji program obrazovanja za zanimanje policajac ili dvogodišnji srednjoškolski program kojim se polaznici osposobljavaju za samostalno i zakonito obavljanje poslova policijskog službenika temeljne policije. Obuka policijskih službenika za poslove nadzora državne granice obavlja se sukladno postulatu obveznog pohađanja specijalističke obuke za sve službenike granične policije. Po završetku specijalističke obuke polaznici polažu završni ispit.

Tijekom 2011. godine održana su ukupno tri specijalistička tečaja i osposobljena su ukupno 393 policijska službenika za obavljanje poslova nadzora državne granice.

U ožujku 2011. godine, Common Core Curriculum (u daljnjem tekstu: CCC) preveden je na hrvatski jezik. U kontekstu reforme policijskog obrazovanja i uspostave srednjoškolskog dvogodišnjeg školovanja za zanimanje policajac, implementiran je određeni dio CCC (opći modul) u temeljni program izobrazbe. Posebni moduli CCC-a (kopno, more, zrak) implementiraju se u okviru specijalističkog tečaja za graničnu policiju. Slijedom izmjena i dopuna CCC, tijekom 2012. godine izvršit će se i prilagodba programa obuke na nacionalnoj razini. U 2012. godini, planira se provesti specijalistička obuka za cca 600 policijskih službenika.

Tijekom 2011. godine, proveden je drugi dio obuke 22 multiplikatora za potrebe pomorske policije te napredna obuka predavača-multiplikatora za područje druge linije kontrole nakon koje je započela obuka u policijskim upravama.

Kroz sustav stručnog usavršavanja, nastavljena je obuka policijskih službenika na terenu sukladno izvedbenim planovima i programima. Temeljem verificiranih programa, educirano je ukupno 4.995 policijskih službenika na lokalnoj razini; 1.083 iz EU i schengenskog prava, 1.710 za područje krivotvorenja dokumenata, 1.846 za područje krijumčarenja vozila i 334 iz područja druge linije kontrole.

Oba vida izobrazbe nastavljaju se provoditi i u 2012. godini sukladno dinamici popune i potreba za stručnim usavršavanjem.

Komunikacija i razmjena informacija

Uspostavljen je efikasan sustav za vertikalnu i horizontalnu razmjenu informacija na svim razinama unutar i između organizacijskih jedinica. U skladu s dobrom praksom Europske unije uspostavljen je pojednostavljeni način prikupljanja i razmjene informacija i podataka na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Razmjena informacija i podataka odvija se redovito neposrednom komunikacijom, stalnom međusobnom korespondencijom te održavanjem sastanaka na svim razinama, u skladu s propisima o zaštiti tajnosti podataka, zaštiti tajnosti osobnih podataka i propisima o informacijskoj sigurnosti. U razmjeni informacija između nadležnih službi Ministarstva unutarnjih poslova (granične policije, kriminalističke policije, temeljne policije, prometne policije i dr.), koristi se pojednostavljen sustav vertikalne i horizontalne razmjene informacija unosom ograničenog fonda podataka u Informacijski sustav MUP-a i pisanom korespondencijom u slučaju operativne potrebe.

Sustavi informacijske tehnologije

Svi granični prijelazi i organizacijske jedinice međusobno su povezani u okviru Informacijskog sustava MUP-a. NISUDG je u funkciji na 74 međunarodna granična prijelaza. Sustav ubrzava proces obavljanja graničnih provjera jer ima čitač otisaka prstiju, brojač vozila, optičke čitače putnih isprava i čitače registarskih oznaka vozila.

U tijeku je nastavak informatizacije vanjske granice koja se financira iz državnog proračuna i kroz IPA 2007 projekt „Nacionalni informacijski sustav za upravljanje državnom granicom – faza III.“. Do kraja 2012. godine ovaj Sustav će biti u potpunosti operativan na svim graničnim prijelazima na vanjskoj granici (ukupno 98 graničnih prijelaza).

Strategijom razvoja pomorske policije definirana je nova IT strategija koja podrazumijeva razvoj informacijskog sustava u cilju uvezivanja pomorske policije u sustave drugih državnih tijela koja

u okviru svojih nadležnosti postupaju na moru, a kako bi se izradila operativna slika stanja na ukupnom morskom prostoru Republike Hrvatske. Operativna slika stanja pratit će se preko Nacionalnog pomorskog centra za prikupljanje podataka odakle će se dostavljati svim postajama pomorske policije i policijskim plovilima.

U okviru priprema za pristupanje schengenskom informacijskom sustavu druge generacije (SIS II), u veljači 2010. godine, uspješno je završen projekt „Razvijanje spremnosti za implementaciju SIS II“, tijekom kojeg su određena nadležna tijela Republike Hrvatske za pristup SIS sustavu. Također je izvršena analiza i dobivene su preporuke za usklađivanje informatičke spremnosti za priključenje budućeg Nacionalnog schengenskog informacijskog sustava (N.SIS) na SIS te postizanje zahtijevane razine informatičke sigurnosti. U smjeru priprema za osnivanje N.SIS ureda pokrenut je postupak za proširenjem unutarnje organizacije i sistematizacije radnih mjesta unutar Sektora za informacijsku i telekomunikacijsku tehnologiju te je predloženo povećanje sistematizacije za sedam djelatnika i uvođenje koordinatora za uspostavu Nacionalnog ureda za Schengenski informacijski sustav.

Na cijelom području Republike Hrvatske uveden je novi digitalni sustav radio veze – „TETRA“.

Infrastruktura i oprema

Na temelju stanja infrastrukture graničnih prijelaza na budućoj vanjskoj granici, izrađeni su planovi izgradnje i opremanja graničnih prijelaza.

Za potrebe poboljšanja uvjeta rada granične policije (policijske postaje i objekti za smještaj) izrađena je analiza trenutnog stanja, određeni su objekti koje je potrebno izgraditi odnosno adaptirati te su definirani prioriteta. U tijeku je izrada tehničke dokumentacije za rekonstrukciju i izgradnju objekata te postupak rješavanja imovinsko pravnih odnosa.

Na temelju ažuriranog stanja opreme koju koristi granična policija, izrađenog Koncepta za zaštitu kopnene granice i Koncepta za provedbu kompenzacijskih mjera na budućoj unutarnjoj granici, Strategiji razvoja pomorske policije, kao i preporuka stručnjaka Europske komisije kroz procjeniteljske misije, izrađen je Plan nabave potrebne tehničke opreme kako do ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju tako i do ulaska u schengenski prostor.

2.1.2. Carina

Pravni i regulativni okvir

Slijedom završenih pregovaračkih aktivnosti u pregovaračkim Poglavljima 29. – Carinska unija i 24 – Pravda, sloboda i sigurnost, Ministarstvo financija, Carinska uprava uskladila je carinsko zakonodavstvo s pravnom stečevinom Europske unije.

Tijekom 2011. godine nastavljeno je usklađivanje odredbi Carinskog zakona i Uredbe za provedbu Carinskog zakona s ciljem normativne implementacije instituta europskog carinskog prava koji uređuju tzv. sigurnosne mjere. U tom smislu donesena je Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe za provedbu Carinskog zakona („Narodne novine“ broj: 29/11). Predmetnom Uredbom detaljno su uređene sigurnosno zaštitne odredbe i propisana uporaba ulazne sigurnosne skraćene deklaracije i izlazne sigurnosne skraćene deklaracije. Osim toga predmetnom Uredbom detaljno je uređen postupak izvoza uz primjenu elektronske deklaracije (ECS sustav) te dodatne odredbe kojima je uređen postupak provoza.

U 2011. godini doneseni su pravilnici kojima je dodatno uređena uporaba elektronske deklaracije u postupcima provoza i izvoza i provedba sigurnosnih mjera, i to:

- Pravilnik o posebnostima provedbe carinskog postupanja pri podnošenju ulazne i izlazne sigurnosne skraćene deklaracije („Narodne novine“ broj: 62/11),
- Pravilnik o posebnostima provedbe postupka provoza i postupka izvoza uporabom sustava elektroničke razmjene podataka („Narodne novine“ broj: 79/11)
- Pravilnik o uvjetima i načinu uporabe rezervnog postupka u postupcima provoza i izvoza („Narodne novine“ broj: 79/11).

S ciljem povećanja efikasnosti i pojednostavljenja postupaka, kao i ujednačene primjene carinskih i drugih propisa na cjelokupnom carinskom području Republike Hrvatske, carinska služba je tijekom 2011. godine izradila sljedeće metodološke upute:

- Naputak 1/11, za provedbu postupka knjiženja carinskog duga,
- Naputak 2 /11, za provedbu postupka provoza uz uporabu NCTS sustava
- Naputak 3 /11, o provedbi postupka provoza u željezničkom prometu
- Naputak 5 /11, za provedbu postupka potrage i zaključenje postupka provoza
- Naputak 6/11, za uporabu statusa ovlaštenog primatelja
- Naputak 7/11, za provedbu carinskih postupaka i postupanja radi ostvarivanja oslobođenja od plaćanja carine
- Naputak 8/11, za uporabu pojednostavnjenog postupka provoza, uvoza i izvoza robe koja se prevozi cjevovodima i električnim vodovima
- Izmjena br. 1 Naputka br. 6/09 za Provedbu carinskih postupaka s robom Organizacije Sjevernoatlantskog Ugovora (NATO)
- Naputak br. 9/11, za uspostavu i funkcioniranje operativne provozne mreže
- Naputak 10/11, za pojednostavnjeni postupak deklariranja za izvoz na temelju knjigovodstvenih zapisa (status ovlaštenog izvoznika)
- Naputak 13 /11, za provedbu postupka provoza uporabom rezervnog postupka.

Upravljanje i organizacija

Odlukom ravnatelja Carinske uprave, elektronska deklaracija NCTS uvedena je kao standardna deklaracija za postupak provoza čime je od 1. kolovoza 2011. godine NCTS uveden kao standardni postupak provoza na nacionalnoj razini.

Tijekom 2011. godine intenzivirani su naponi kako na edukaciji carinskih službenika tako i na edukaciji gospodarstvenika. Temeljem potpisanog ugovora o suradnji, edukacija gospodarstvenika provedena je u organizaciji Hrvatske gospodarske komore, a službenici Ministarstva financija, Carinske uprave imali su ulogu predavača. Zbog početka primjene NCTS provoznog sustava, gospodarstvenici su educirani u primjeni provoznog postupka uporabom NCTS sustava te o detaljima uporabe informatičke NCTS deklaracije. Osim toga gospodarstvenici su educirani i o postupcima s gospodarskim učinkom. Edukacije su provedene u Zagrebu i 9 najvećih gradova – regionalnih središta, a provedena je i edukacija carinskih službenika u središnjem CCO i u regionalnim centrima.

S početkom primjene NCTS sustava u postupku provoza, Republika Hrvatska je postala 32 zemlja u Europi koja koristi taj sustav, čime se za korak približila početku primjene Konvencije o zajedničkom postupku provoza koji se planira za 1. srpnja 2012. godine.

Procedure

U cilju usklađivanja rada i povećanja učinkovitosti na sprječavanju, otkrivanju i suzbijanju svih oblika nezakonitih radnji, Ministarstvo financija, Carinska uprava u srpnju 2011. godine potpisala je Uputu o suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova.

Ljudski potencijali i obuka

Sukladno Obrazovnom planu obuke i stručnog usavršavanja carinskih službenika tijekom 2011. godine (u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca) održano je ukupno 107 obrazovnih aktivnosti (seminara, radionica, tečajeva i stručnih sastanaka) za 2.508 polaznika.

Obuhvaćena su sva stručna područja i teme:

- Obuka za vježbenike i novoprimitelne službenike,
- TAIEX „Antikorupcijske mjere u carinskoj službi”,
- IPA program Europske unije za Hrvatsku – Jačanje antikorupcijske aktivnosti Carinske uprave,
- Strategija suzbijanja korupcije prema akcijskom planu,
- tečajevi za obuku i stručno usavršavanje ovlaštenih carinskih službenika za primjenu sredstava prisile,
- tečaj za primjenu ovlasti za zaustavljanje vozila, provođenje dokaznih radnji i podnošenje kaznenih prijava sukladno odredbama Zakona o kaznenom postupku, naknadne provjere,
- primjena sustava za upravljanje rizicima,
- CITES konvencije i Zakona o zaštiti prirode,
- suzbijanje krijumčarenja droga,
- nadzor prijenosa gotovine preko granice i sprječavanje pranja novca,
- granična kontrola nuklearnog i drugog radioaktivnog materijala,
- oprema za detekciju, roba vojne i dvojne namjene,
- osposobljavanje vozača C kategorije za stjecanje ADR uvjerenja,
- provozni postupci u EU i NCTS te uporaba IT aplikacije,
- provedba postupka carinjenja robe,
- pojednostavljeni postupci deklariranja,
- oslobađanje od plaćanja carine, putnički promet s inozemstvom,
- provedba novog Zakona o zaštiti okoliša usklađenog sa zakonodavstvom EU u slučajevima kaznenih djela protiv okoliša,
- tradicionalna vlastita sredstva A i B računi,
- intelektualno vlasništvo – prepoznavanje krivotvorina,
- otvorena pitanja kod primjene hrvatskog trošarinskog zakonodavstva,
- oporezivanje trošarinskih proizvoda,
- aplikacija za carinsku tarifu i drugi izvori informacija o razvrstavanju robe dostupni putem interneta,
- tarifni propisi Europske unije,
- zajedničke carinske tarife i TARIC,
- razvrstavanje robe u carinsku tarifu,
- utvrđivanje carinske vrijednosti i utvrđivanje pravila podrijetla,
- ISGE-Info informacijski sustav gospodarenja energijom „Dovedi svoju kuću u red”,
- carinske i porezne evidencije te osiguranje carinskog i trošarinskog duga,
- postupanja vezana uz provođenje veterinarskih propisa i odlučivanje i pregovaranje u institucijama EU.

Ovlašteni carinski službenici koji su određeni za posadu brodova, završili su obuku i položili ispite za voditelja brodice tipa B i C, korištenje radarskih uređaja i GMDSS operatera.

Krajem 2011. godine izrađen je i prijedlog Obrazovnog plana za carinske službenike za 2012. godinu.

Komunikacija i razmjena informacija

Tijekom 2011. godine Služba za protokol, odnose s javnošću i koordinaciju aktivnosti Carinske uprave putem Odjela za odnose s javnošću, u suradnji sa stručnim službama Carinske uprave i carinarnicama, kontinuirano upoznaje javnost o zakonskim i podzakonskim aktima koji su u nadležnosti Carinske uprave, kao i o aktivnostima koje provodi Carinska uprava te rezultatima koji su pritom postignuti.

Putem web stranica Carinske uprave www.carina.hr korisnici tj. pravne i fizičke osobe, kao i svi službenici Carinske uprave u mogućnosti su upoznati se sa svim zakonskim i podzakonskim propisima, kao i ostalim informacijama koje proizlaze iz djelokruga rada Carinske uprave. Navedene stranice se u suradnji sa stručnim službama svakodnevno pune novim sadržajima. Carinska uprava putem navedenih stranica omogućila je i postavljanje konkretnih upita glasnogovorniku putem obrasca „Pitajte glasnogovornika“, a neka od takvih pitanja s odgovorima objavljuju se pod linkom Pitanja i odgovori. Na poveznici “Odnosi s javnošću“ nalaze se kontakt podaci Odjela za odnose s javnošću (ime i prezime, broj telefona i adresa e-pošte glasnogovornika), arhiva postavljenih pitanja i odgovora, odabrana zakonska regulativa, reagiranja Carinske uprave na objavljene članke u medijima i dr. Putem navedenih stranica korisnici se mogu upoznati s Antikorupcijskim programom Carinske uprave, obrascem za prijavu korupcije, kao i besplatnim brojem telefona 08001222, putem kojeg su u mogućnosti od 0-24 sata Operativnom dežurstvu prijaviti sve oblike moguće korupcije u carinskoj službi ili nekog od oblika nezakonitosti koji su iz nadležnosti Carinske uprave, kao što mogu zatražiti i osnovne informacije iz nadležnosti Carinske uprave.

Carinska uprava putem rukovoditelja ustrojstvenih jedinica i drugih službenika koji su za to pisano ovlašteni, a u suradnji s predstavnicima medija, javnim priopćenjima kontinuirano ističe konkretne rezultate carinske službe, kao i novosti iz zakonodavnog dijela s ciljem jačanja povjerenja javnosti u carinu kao važnu, stručnu i pouzdanu organizaciju koja djelotvorno vrši svoj zadatak zaštite društva i gospodarstva od krijumčarenja i prijevara.

U suradnji sa stručnim službama Carinske uprave, Odjel za odnose s javnošću je i tijekom 2011. godine proveo nekoliko akcija podizanja razine svijesti u građana vezano uz problematiku zaštite intelektualnog vlasništva. Naime, dana 25. siječnja 2011. godine i 22. travnja 2011. godine provedene su uspješne promotivne akcije u nekoliko trgovačkih centara i otvorenih gradskih prostora u Zagrebu, a koje su postigle izniman uspjeh. Carinski službenici koji su sudjelovali u tim akcijama pokazali su rezultate rada na suzbijanju prekograničnog prometa krivotvorene robe, a nositelji prava su također profitirali ovom akcijom jer je njome prikazana suradnja između privatnog sektora i carinske službe te značenje zaštite intelektualnog vlasništva. Trgovački centri su profitirali jer su na ovaj način posredno promovirali svoj prostor kao mjesto gdje se kupuju isključivo originalni proizvodi, a građani su imali priliku naučiti o opasnostima od kupnje krivotvorenih proizvoda. Sukladno tome, ova uspješna akcija nastaviti će se i tijekom 2012. godine i izvan Zagreba (Osijek, Varaždin, Rijeka, Split).

Carinska uprava je isto tako tijekom godine, putem spomenutoga odjela, osigurala sva prava fizičkim i pravnim osobama, a vezano za primjenu Zakona o pravu na pristup informacijama.

Infrastruktura i oprema

U sklopu programa PHARE 2005 i PHARE 2006 i iz sredstava državnog, Carinska uprava je tijekom 2011. godine uspješno završila projekte interoperabilnosti i interkonektivnosti, testirala i neke od njih stavila u operativni rad na nacionalnoj razini:

- ITMS (Integrated Tariff Management System) - Sustav upravljanja integriranom tarifom te nekoliko s tarifom povezanih sustava

- NCTS - sustav praćena postupka provoza carinske robe
- ECS - sustav praćena postupka istupa carinske robe
- EMCS - sustav praćena postupka provoza robe na koju se naplaćuje trošarina u sustavu odgode naplate trošarine
- SEED - sustav evidencije držatelja trošarinskih skladišta
- EORI - sustav evidencije ekonomskih subjekata u carinskom poslovanju

Također su razvijene usluge i osigurani tehnički kapaciteti za nadogradnju ili podršku navedenim sustavima:

- MIS - sustav izvješćivanja u okviru carinske unije Europske Zajednice
- A i B račun - sustav nadzora i kontrole upravljanja zajedničkim financijskim sredstvima
- Intrastat – sustav prikupljanja podataka o tuzemnom prometu roba
- Dograđen je sustav upravljanja rizikom u okviru kojeg je razvijena aplikativna podrška upravljanju i pripremi informacija za CIS (Customs Information System) koji će služiti razmjeni informacija o nepravilnostima otkrivenim pri carinskom poslovanju
- Dijelom je zanovljena i dograđena informatička i komunikacijska infrastruktura u cilju osiguranja neprekinute dostupnosti usluga i podrške carinskom poslovanju.

Tijekom 2011. godine nastavljeno je tehničko opremanje kako graničnih prijelaza i carinskih službenika na graničnim prijelazima tako i ovlaštenih carinskih službenika raspoređenih na rad u mobilne jedinice, ovlaštene za provedbu carinskog nadzora i carinskih provjera na cjelokupnom carinskom području Republike Hrvatske.

S tim u svezi, u 2011. godini kroz Projekt „Second line of Defense“ (Druga linija obrane), program tehničke pomoći Vlade Sjedinjenih Američkih Država, Ministarstva energetike, Vladi Republike Hrvatske, Ministarstvu financija, Carinskoj upravi, na graničnim prijelazima Stara Gradiška, Carinarnica Slavonski Brod, Carinarnica Karlovac i Granični prijelaz Maljevac, instalirana je oprema za detekciju radioaktivnosti i radioaktivnih izvora (portal monitori), čija vrijednost uz popratnu ručnu opremu prelazi 800.000,00 USA \$.

Također kroz Projekt EU, IPA 2007 „Program opremanja Ministarstva financija, Carinske uprave, mobilnih ekipa Carinske uprave operativnom tehnikom“, u 2011. godini isporučena su četiri plovila za more, šest čamaca za rijeke, jedan rentgen kamion, 20 Mercedes kombi vozila, 17 Škoda Octavia kombi vozila, šest KIA terenskih vozila, osam vozila za prijevoz službenih pasa, 17 ručnih detektora eksploziva, droge i toksičnih kemikalija, 17 ručnih uređaja za otkrivanje krijumčarene robe (contraband detektor), sveukupne vrijednosti 5,2 milijuna EUR-a.

2.1.3. Granična veterinarska inspekcija

Pravni i regulativni okvir

Sukladno nacionalnom programu pridruživanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, tijekom 2011. godine nastavljeno je usklađivanje zakonodavstva iz područja međunarodnog prometa i rada granične veterinarske inspekcije s EU zakonodavstvom te je isto, u najvećem dijelu, usklađeno s relevantnim zakonodavstvom Europske unije.

Kontinuirano su praćene promjene u zakonodavstvu Europske unije i sukladno tome donošene potrebne izmjene i dopune u nacionalnom zakonodavstvu. O svim zakonskim i podzakonskim aktima objavljenim u Službenom listu Republike Hrvatske redovito se obavještava i dokumentacija, u pisanom obliku, dostavlja veterinarskim inspektorima na graničnim veterinarskim prijelazima. Tijekom 2011. godine usvojeno je šest, a izmijenjeno ili dopunjeno četiri podzakonska akta.

Usvojeni su sljedeći podzakonski propisi:

- Pravilnik o postupku veterinarskog pregleda na graničnim veterinarskim postajama proizvoda koji se uvoze iz trećih zemalja - Uredba Komisije 136/2004 od 22. siječnja 2004. godine kojom se utvrđuju postupci za veterinarske preglede na graničnim veterinarskim prijelazima Republike Hrvatske proizvoda koji se uvoze iz trećih zemalja („Narodne novine broj: 32/11),
- Pravilnik o uvjetima zdravlja životinja i javnog zdravlja te veterinarskom certificiranju pošiljaka mlijeka i mliječnih proizvoda koji se uvoze u Republiku Hrvatsku - Uredba komisije (EZ) br. 605/2010 od 2. srpnja 2010. godine kojom se utvrđuju uvjeti veterinarskog javnog zdravlja i certificiranja za uvoz u Europskoj uniji sirovog mlijeka i mliječnih proizvoda namijenjenih ljudskoj potrošnji („Narodne novine” broj: 41/11),
- Pravilnik o zahtjevima zdravlja životinja za nekomercijalno kretanje kućnih ljubimaca - Uredba (EZ) br 438/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 2010. godine kojom se dopunjuje Uredba (EZ) br 998/2003 o veterinarskim uvjetima za nekomercijalno kretanje kućnih ljubimaca, („Narodne novine” broj: 74/11),
- Pravilnik o odobrenim nacionalnim mjerama određenih država članica Europske unije za ograničavanje učinka određenih bolesti životinja akvakulture i slobodnoživućih akvatičnih životinja - Uredba Komisije (EZ) broj: 346/2010 od 15. travnja 2010. godine kojom se dopunjuje Uredba (EZ) broj:1251/2008 o uvjetima za stavljanje u promet i uvoz životinja akvakulture i njihovih proizvoda s mjerama odobrenim Odlukom 2010/221/EU,
- Pravilnik o uvjetima zdravlja životinja pri stavljanju u promet na području Europske unije te uvozu iz trećih zemalja peradi i jaja za valenje - Direktiva Vijeća 2009/158/EZ o veterinarsko-zdravstvenim uvjetima koji uređuju trgovinu unutar Zajednice i uvoz iz trećih zemalja, peradi i rasplodnih jaja.),
- Pravilnik o popisu trećih zemalja i područja iz kojih je dozvoljen uvoz školjkaša, bodljikaša, plaštenjaka, morskih puževa i proizvoda ribarstva (Odluka Komisije 2003/779/EZ od 31. listopada.2003. godine),

a izmijenjeni i dopunjeni:

- Pravilnik o izmjeni Pravilnika o načinu obavljanja veterinarskih pregleda i kontrola živih životinja u prometu preko granice Republike Hrvatske („Narodne novine” broj: 50/11)
- Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o zaštitnim mjerama radi visoko patogene influence ptica i kretanju ptica – kućnih ljubimaca u pratnji vlasnika pri ulasku u Republiku Hrvatsku („Narodne novine” broj:142/11)
- Pravilnik o dopunama Pravilnika o načinu obavljanja veterinarskih pregleda i kontrola proizvoda životinjskog podrijetla u prometu preko granice Republike Hrvatske („Narodne novine” broj: 144/11)
- Pravilnik o pošiljkama za koje nije potrebno rješenje o veterinarskim uvjetima za uvoz („Narodne novine” broj: 53/11)

Upravljanje i organizacija

Odlukom Vlade Republike Hrvatske o graničnim prijelazima u Republici Hrvatskoj na kojima je postavljena granična veterinarska inspekcija u Republici Hrvatskoj od 7. rujna 2007. godine i Odlukom o izmjeni odluke o graničnim prijelazima u Republici Hrvatskoj na kojima je postavljena granična veterinarska inspekcija u Republici Hrvatskoj od 17. srpnja 2008. godine, broj graničnih prijelaza je smanjen s 34 na 26. Ovom Odlukom je određeno i sedam graničnih prijelaza na kojima će ostati veterinarska inspekcija nakon ulasku Republike Hrvatske u Europsku uniju, **dok će odluku o puštanju tih prijelaza u promet donijeti Europska komisija, nakon što nadležne službe FVO (eng. Food and Veterinary Office) obave potrebne kontrole na istima.**

Granična veterinarska inspekcija se na 17 odsjeka tj. graničnih veterinarskih postaja nalazi trajno, dok na ostalih devet graničnih veterinarskih postaja ide po pozivu i obavlja preglede pošiljaka u međunarodnom prometu.

Nastavljena je daljnja decentralizacija u donošenju odluka pa voditelji odsjeka donose samostalno odluke koje se odnose na rad granične veterinarske postaje te odluke vezane za pošiljke u međunarodnom prometu.

Procedure

Područje procedura se kontinuirano usklađuje s dobrom praksom u procedurama Europske unije.

Za potrebe rada Granične veterinarske inspekcije izrađen je Priručnik za prednavaju uvoza i provoza pošiljaka životinja i proizvoda životinjskog podrijetla i Naputak za uvoz mješovitih proizvoda.

Sektor Granične veterinarske inspekcije i međunarodnog prometa izrađuje i godišnji plan uzorkovanja (monitoring plan) pošiljaka iz uvoza i vodi evidencije o uzetim uzorcima i rezultatima laboratorijskih analiza, izdaje garancije za izvoz te svakodnevno daje odgovore u pisanom i usmenom obliku.

U studenom 2011. godine izrađene su procedure koje se provode u slučaju nepravilnosti kod provoza pošiljaka životinjskog podrijetla preko Neumskog koridora.

Redovito se ažuriraju objavljeni obrasci veterinarskih certifikata na službenoj web stranici Ministarstva poljoprivrede, odnosno objavljuju novi.

Na temelju provedene analize, utvrđene su potrebe za obukom graničnih veterinarskih inspektora te je izrađen Nastavni plan obuke za granične veterinarske inspektore, i sukladno njemu, u 2011. godini održano je šest radionica za granične veterinarske inspektore. Uprava za veterinarske inspekcije je na temelju izrađene natječajne dokumentacije u 2011. godini dobila sredstava Svjetske banke za edukaciju državnih službenika: tečajeve engleskog jezika, informatičke tečajeve i stručne edukacije.

Ažuriran je naputak za carinu koji opisuje procedure za pregled kućnih ljubimaca u kojem se nalaze uvjeti koji moraju biti potvrđeni u obrascu veterinarskih certifikata koji moraju pratiti kućne ljubimce, a koji je na web stranici MPRRR, Uprave za veterinarske inspekcije.

Važno je spomenuti da u 2011. godini nije došlo do realizacije procedure kontrole jednog zaustavljanja, odnosno „one stop control“, što agencijama ostaje kao obveza u 2012. godini.

Ljudski potencijali i obuka

U Sektoru Granične veterinarske inspekcije i međunarodnog prometa u 2011. godini poslove je obavljalo osam državnih službenika u dva odjela (Odjel za međunarodni promet i Odjel za analizu rizika) te 49 graničnih veterinarskih inspektora u Odjelu granične veterinarske inspekcije. U 2011. godini šest graničnih veterinarskih inspektora je otišlo u mirovinu.

Izrađen je plan rasporeda broja graničnih veterinarskih inspektora na budućim dugoročnim EU postajama i plan raspodjele ostalog broja inspektora u regionalne veterinarske urede u službene veterinare i državne veterinarske inspektore.

Nastavljena je daljnja decentralizacija u donošenju odluka pa voditelji odsjeka donose samostalno odluke koje se odnose na rad granične veterinarske postaje te odluke vezano za pošiljke u međunarodnom prometu.

Vezano za održanu obuku graničnih veterinarskih inspektora, na temelju provedene analize utvrđene su potrebe za obukom graničnih veterinarskih inspektora te je izrađen Nastavni plan obuke za granične veterinarske inspektore, i sukladno njemu, održana obuka u 2011 godini.

Održana je obuka na četiri lokacije (Zagreb, Rijeka, Split i Osijek) za 43 carinska djelatnika vezano za nekomercijalni unos kućnih ljubimaca, osobne prtljage i postupke vezane uz carinska skladišta, slobodne zone i slobodna skladišta.

Komunikacija i razmjena informacija

Granične veterinarske postaje te Sektor granične veterinarske inspekcije i međunarodnog prometa imaju pristup bazama podataka TRACES sustava, bazama podataka veterinarske inspekcije (upisnici objekata), kao i pristup aplikaciji „Jedinstveni registar domaćih životinja“ Hrvatske poljoprivredne agencije.

Radi se na izradi aplikacije u okviru “Središnjeg veterinarskog informacijskog sustava” (SVIS) koji će zadovoljiti potrebe granične veterinarske inspekcije. U aplikaciju će se unositi podaci o pošiljkama u međunarodnom prometu što će dovesti do lakše mogućnosti pretraživanja roba po postavljenim kriterijima.

Sustavi informacijske tehnologije

Što se tiče sustava informacijske tehnologije, nastavilo se s korištenjem informacijskog sustava Europske unije - TRACES sustava za treće zemlje. Mjesečna i godišnja Izvješća o pošiljkama u uvozu i provozu vode se u elektronskom obliku. Također sve obavijesti i dopisi šalju se graničnim veterinarskim inspektorima i elektronskim putem, što je znatno poboljšalo i ubrzalo komunikaciju između centralnog ureda i graničnih veterinarskih postaja.

Tijekom 2011. godine radilo se na izradi aplikacije u okviru “Središnjeg veterinarskog informacijskog sustava” (SVIS) koji će zadovoljiti potrebe granične veterinarske inspekcije. U aplikaciju će se unositi podaci o pošiljkama u međunarodnom prometu, a moći će se povlačiti i podaci iz TRACES sustava što će dovesti do lakše mogućnosti pretraživanja roba po postavljenim kriterijima.

Infrastruktura i oprema

U pogledu unaprjeđenja infrastrukture i opreme u okviru projekata IPA 2008 i IPA 2009 gradi se i oprema šest odabranih graničnih inspeksijskih postaja, a jedna granična inspeksijska postaja Luka Rijeka morat će biti izgrađena i opremljena iz drugih sredstava.

Krajem kolovoza 2011. godine započelo se s radovima na izgradnji graničnih inspeksijskih postaja Zračna luka Zagreb i Bajakovo, a u studenom 2011. godine s izgradnjom granične inspeksijske postaje Stara Gradiška. Radovi teku po planu. Dio projekata za opremanje graničnih veterinarskih postaja teče prema planu, jedino je nabava opreme za Graničnu veterinarsku postaju Luka Rijeka otkazana.

Zbog prelaska Luke Rijeka u ruke novog koncesionara koji se nije složio s lokacijom Granične veterinarske postaje Luka Rijeka, predložena je nova lokacija za izgradnju granične veterinarske postaje. U tijeku su dogovori oko nove lokacije, izgleda i financiranja izgradnje Granične veterinarske postaje Luka Rijeka.

Uprava za veterinarske inspekcije je na temelju izrađene natječajne dokumentacije u 2011 godini dobila sredstva Svjetske banke za opremu GVP (10 viličara i 2 službena automobila).

2.1.4. Fitosanitarna inspekcija

Pravni i regulativni okvir

Radi sprječavanja unošenja i širenja štetnih organizama, u skladu s relevantnim zakonodavstvom Europske unije, tijekom 2011. godine u nacionalno zakonodavstvo iz područja zdravstvene zaštite bilja unesene su izmjene i dopune.

Na snagu su stupile izmjene i dopune sljedećih propisa:

- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o biljnom zdravstvu („Narodne novine“ broj: 55/11)
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja organizama štetnih za bilje, biljne proizvode i druge nadzirane predmete i mjerama suzbijanja tih organizama („Narodne novine“ broj: 120/11)
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja crvene palmine pipe – *Rhynchophorus ferrugineus* (Olivier) („Narodne novine“ broj: 103/11)
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o naknadama za poslove zdravstvene zaštite („Narodne novine“ broj: 25/11)
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja štetnog organizma – *Anoplophora chinensis* (Forster) („Narodne novine“ broj: 62/11)
- Naredba o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja Pepino mosaic virusa („Narodne novine“ broj: 146/11)
- Naredba o privremenim hitnim mjerama za sprječavanje unošenja i širenja bakterije *Pseudomonas solanacearum* (Smith) Smith iz Egipta („Narodne novine“ broj: 46/11)

Upravljanje i organizacija

U 2011. godini, u okviru svoje nadležnosti, fitosanitarna inspekcija nastavila je s provođenjem kontinuiranog fitosanitarnog nadzora posjednika bilja koji su upisani u Fitoupisnik i koji su dobili ovlaštenje za izdavanje biljnih putovnica. Od veljače 2011. godine fitosanitarna inspekcija započela je obavljati povremene preglede određenog bilja tijekom premještanja, tj. fitosanitarni nadzor na tržištu, s posebnim naglaskom na provjeri funkcioniranja sustava biljnih putovnica. Težište nadzora bilo je na bilju namijenjenom sadnji, i to na mjestima proizvodnje (ako je na njima organizirana prodaja) te u vrtnim i distribucijskim centrima, poljoprivrednim ljekarnama i skladištima.

Procedure

Postojeća poglavlja Priručnika za fitosanitarne inspektore prema potrebi se ažuriraju u skladu s usvojenim propisima Europske unije i iskustvima stečenim pohađenjem treninga na kojima su sudjelovali stručnjaci i predstavnici država članica Europske unije i zemalja EPPO regije. Inspektori se redovito izvješćuju o objavi novih propisa u kojima je propisana njihova nadležnost i drugih značajnih propisa.

Ljudski potencijali i obuka

Vezano uz početak obavljanja kontrole kvalitete uvoznih pošiljaka svježeg voća i povrća (od 1. siječnja 2012. godine), tijekom mjeseca listopada i studenog 2011. godine održana je obuka za fitosanitarne inspektore koji nisu sudjelovali na treninzima u okviru projekta „Jačanje institucionalnih kapaciteta hrvatskih inspekcija za kontrolu svježeg voća i povrća“ (u organizaciji Ureda za kontrolu kakvoće Kraljevine Nizozemske). Predavanja su održali odabrani inspektori–treneri koji su tijekom trajanja projekta, od ožujka do lipnja 2011. godine, educirani kroz teorijske i praktične radionice, te studijska putovanja u Nizozemskoj i Sloveniji.

Tijekom listopada 2011. godine nabavljena je sva oprema potrebna za obavljanje kontrole usklađenosti svježeg voća i povrća s tržišnim standardima.

U 2011. godini nastavljena je kontinuirana edukacija fitosanitarnih inspektora putem domaćih i stranih seminara i radionica iz područja biljnog zdravstva. Fitosanitarni inspektori sudjelovali su na devet radionica u okviru izobrazbe Better Training for Safer Food, na jednoj TAEX radionici, na jednoj radionici u organizaciji USDA te na sedam domaćih radionica i seminara.

Nastavljena je provedba programa posebnog nadzora nad štetnim organizmima za koje je to određeno propisima kao i nad nekim štetnim organizmima koji su od nacionalnog interesa.

Komunikacija i razmjena informacija

Radi ujednačene primjene određenih odredaba propisa i dobivanja brzih povratnih informacija o sumnji na unošenje i pojavu štetnih organizama, fitosanitarnim inspektorima dostavljeni su tijekom 2011. godine naputci o načinu obavljanja fitosanitarnog pregleda i uzimanju uzoraka gomolja sjemenskoga i merkantilnog krumpira, načinu plaćanja troškova analiza inspeksijskih uzoraka kad su rezultati analize pozitivni, novi obrazac zapisnika o fitosanitarnom nadzoru na tržištu, naputak o zabrani unošenja gomolja krumpira podrijetlom iz Egipta te naputak o ispravnom upisivanju referenci u fitosanitarni certifikat, kojima se potvrđuje udovoljavanje posebnim fitosanitarnim zahtjevima.

Inspektorima su poslani i naputci o načinu obavljanja inspeksijskog nadzora i kontrole usklađenosti uvoznih pošiljaka voća i povrća s tržišnim standardima, obrazac zahtjeva za obavljanje kontrole, obrazac potvrde o usklađenosti i zapisnika o usklađenosti voća i povrća s tržišnim standardima te obrazac računa za zaračunavanje naknade.

Sustavi informacijske tehnologije

Tijekom 2011. godine intenzivirao se rad na projektu informatizacije pod nazivom „Dizajniranje, razvoj i implementacija informacijskog sustava za fitosanitarno područje“, koji uključuje i informatičku potporu radu fitosanitarne inspekcije. U okviru Fitosanitarnoga informacijskog sustava (FIS-a) razvijen je Podsustav „Fitosanitarna inspekcija“ koji objedinjava računalne aplikacije što će ih fitosanitarni inspektori koristiti u svakodnevnom radu. Krajem godine započelo je funkcionalno testiranje Podsustava u koje je uključena skupina od desetak fitosanitarnih inspektora. U tu svrhu održana je i edukacija za testnu skupinu inspektora. Testiranje sustava nastavit će se i u 2012. godini kada se predviđa njegov prelazak u produkcijsku fazu i redovno korištenje.

Infrastruktura i oprema

U cilju poboljšanja opreme i infrastrukture na graničnim fitosanitarnim prijelazima koji će ostati u funkciji nakon pristupanja Republike Hrvatske u Europsku uniju, u okviru IPA 2008 projekta "Daljnje jačanje kapaciteta granične veterinarske, fitosanitarne i sanitarne inspekcije, krajem

kolovoza 2011. godine započela je izgradnja objekta za potrebe fitosanitarne, veterinarske i sanitarne inspekcije na Zračnoj Luci Zagreb, a u okviru IPA 2009 projekta "Unapređenje četiri odabrana dugoročna veterinarska i fitosanitarna granična inspekcijska prijelaza", krajem listopada 2011. godine započela je izgradnja objekta za potrebe fitosanitarne i veterinarske inspekcije na graničnom prijelazu Stara Gradiška.

Ugovor s izvođačem radova na graničnom prijelazu Luka Rijeka je raskinut jer koncesionar nije dozvolio pristup gradilištu, zbog čega se traži nova lokacija za izgradnju objekta. Otkazan je ugovor izvođaču radova na graničnim prijelazima Metković, Karasovići i Ploče zbog nemogućnosti ispunjavanja uvjeta prema FIDIC-u i raspisat će se novi natječaj.

Evaluacijsko izvješće u vezi odabira najboljeg ponuđača za nabavu opreme za veterinarski i fitosanitarni objekt na graničnim prijelazima Zračna luka Zagreb i Bajakovo dostavljen je Delegaciji Europske unije na odobrenje.

2.1.5. Granična sanitarna inspekcija

Pravni i regulativni okvir

Pravni i regulativni okvir za rad Granične sanitarne inspekcije u velikoj su mjeri usklađeni sa zakonodavstvom Europske unije i u njoj dobrim praksama. S tim u svezi, doneseno je nekoliko podzakonskih akata prema kojima se nastoji provesti najbolja praksa djelovanja u području sanitarnog nadzora na graničnim prijelazima.

U postupku je donošenje Uredbe o graničnim prijelazima na kojima se obavlja sanitarni inspekcijski nadzor nakon ulaska u Europskoj uniji. Uredba se donosi na temelju članka 46. stavka 1. Zakona o sanitarnoj inspekciji („Narodne novine“ broj: 113/08 i 88/10). Navedenom Uredbom određuju se mjesta za obavljanje sanitarnog inspekcijskog nadzora prilikom uvoza hrane i sirovina za njihovu proizvodnju, predmeta opće uporabe koji podliježu zdravstvenom nadzoru i sirovina za njihovu proizvodnju, opasnih kemikalija i biocidnih pripravaka, izvora ionizirajućih zračenja te zdravstvenog nadzora nad državljanima Republike Hrvatske i ostalim osobama koje dolaze u Republiku Hrvatsku nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Doneseni su propisi kojima se regulira provedba službenih kontrola hrane ne-životinjskog podrijetla koja predstavlja poznatu ili prijeteću opasnost pri uvozu na određenim ulaznim mjestima u Republici Hrvatskoj, a za koju je nadležna granična sanitarna inspekcija.

Člankom 2. Pravilnika o povećanom broju službenih kontrola hrane i hrane za životinje neživotinjskog podrijetla koja predstavlja poznatu ili prijeteću opasnost pri uvozu („Narodne novine“ broj: 119/10 i 63/11), donesenim na temelju Zakona o hrani („Narodne novine“ broj: 46/07, 84/08 i 55/1) definirani su pojmovi koji se odnose na „Zajednički ulazni dokument (eng. *Common Entry Document - CED*)“, „Određeno ulazno mjesto (eng. *Designated Point of Entry - DPE*)“, „Pošiljka“ i dr.

Popis određenih ulaznih mjesta (DPE) propisan je DODATKOM 2. citiranog Pravilnika. Prema navedenom Popisu, „određena ulazna mjesta (DPE)“ za uvoz hrane i hrane za životinje navedenih na Listi iz članka 1. stavka 4. navedenog Pravilnika, su sljedeći granični prijelazi:

1. Cestovni granični prijelazi: Bajakovo, Karasovići, Metković, Stara Gradiška, Bregana, Goričan, Rupa i Macelj;

2. Pomorski granični prijelazi: Luka Ploče i Luka Rijeka,

3. Zračni granični prijelaz: Zračna luka Zagreb.

Prema istom provedbenom propisu, granični prijelazi Bregana, Goričan, Rupa i Macelj su i „Određeno ulazno mjesto (DPE)“ do ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju.

S tim u svezi, kao provedbeni podzakoski akt uz Zakon o hrani propisana je „Lista hrane i hrane za životinje neživotinjskog podrijetla koja predstavlja poznatu ili prijetecu opasnost, a koja podliježe povećanom broju službenih kontrola pri uvozu („Narodne novine“ broj: 153/11 i 33/12).

Značajno je da su propisima točno određeni zahtjevi za objekte i opremu kojom mora raspolagati granična sanitarna inspekcija na graničnim prijelazima. Da bi se propisi mogli provoditi potrebna je dobra suradnja s carinskom službom, s obzirom da se dio zahtjeva prilikom uvoza odnosi i na tu službu. Carinska služba ne smije dopustiti ulazak takve hrane bez rješavanja prethodnog pitanja (dokumentacije, pregleda) od strane graničnog sanitarnog inspektora.

Upravljanje i organizacija

Organizacija i upravljanje u velikoj je mjeri poboljšani osnovnim Zakonom o sanitarnoj inspekciji („Narodne novine“ broj: 113/08 i 88/10).

Granična sanitarna inspekcija ustrojena je kao služba s načelnikom službe na čelu i odjelima s načelnicima odjela na čelu. Odjeli imaju regionalno ustrojstvo. U protekloj godini nije bilo promjena u organizaciji Granične sanitarne inspekcije. U postupku je donošenje odluke o BIP-ovima na kojima će djelovati Granična sanitarna inspekcija nakon ulaska u Europsku uniju. Edukacija je usmjerena na obuku inspektora za rad na BIP-ovima u cilju kontrole rizičnih proizvoda na samim graničnim prijelazima.

Procedure

Područje procedura permanentno se usklađuje s aktualnom regulativom zakonodavstva Europske unije i suvremenim metodama rada. U tu svrhu doneseno je nekoliko zakona, pravilnika i metodoloških akata. Na temelju Zakona o predmetima opće uporabe („Narodne novine“ broj: 85/06, 75/09 i 43/10) doneseno je nekoliko pravilnika koji su usklađeni s europskom regulativom.

U skladu sa Zakonom o hrani („Narodne novine“ broj: 46/07 i 155/08) sve češće se provode ciljane kontrole zdravstvene ispravnosti hrane na tržištu, tzv. „monitoring“, kojim se utvrđuje prisustvo štetnih primjesa u prehrambenim proizvodima (pesticidi, mikrobiološka zagađenja, GMO i sl).

Granična sanitarna inspekcija i dalje nadzire zdravstvenu ispravnost hrane i predmeta opće uporabe prilikom uvoza. Nadalje, Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti („Narodne novine“ broj: 79/07, 113/08 i 43/09) propisuje nadzor nad putnicima koji dolaze u Republiku Hrvatsku iz „rizičnih“ područja u kojima postoje teške zarazne bolesti kao što su kuga, kolera, malarija i dr. Iako je temeljem navedenih zakona doneseno niz podzakonskih akata i uredbi usklađenih sa sličnim europskim aktima koji pobliže reguliraju provedbu pojedinih propisa, još mnogi od njih moraju biti doneseni prije pristupa Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Nadzor nad uvozom opasnih kemikalija koji se obavezno provodi na graničnim prijelazima temelji se na nekoliko zakonskih propisa. Tako Zakon o kemikalijama („Narodne novine“ broj: 150/05 i 53/08) obavezuje nadzor pri uvozu opasnih kemikalija i prije carinjenja te se on obavlja

na samom graničnom prijelazu. Slično je i s nadzorom nad prometom izvora ionizirajućeg zračenja koji regulira Zakon o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti ("Narodne novine", broj: 28/10). Biocidni pripravci sve su prisutniji na svjetskom tržištu pa tako postoji tendencija povećanog uvoza i u Republiku Hrvatsku. Kako se radi također o opasnim tvarima i njihov je promet kao i nadzor na granici reguliran Zakonom o biocidnim pripravcima („Narodne novine“ broj: 63/07, 35/08 i 56/10).

Problemi s GMO sve su prisutniji u svijetu pa ta problematika postaje aktualna i kod nas. Tako se u provedbi Zakona o genetski modificiranim organizmima („Narodne novine“ broj: br: 70/05 i 137/09) uključuje nekoliko institucija: Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo poljoprivrede, Državni inspektorat, Uprava za poslove zaštite prirode, Uprava za poslove znanosti. Nadzor nad prometom GMO preko granice obavlja Granična sanitarna inspekcija i procedura je slična onoj za nadzor nad opasnim tvarima.

Prije pristupa Europskoj uniji ne mijenjaju se dosadašnje procedure u radu Granične sanitarne inspekcije jer se odvijaju prema postojećim nacionalnim zakonskim propisima. No, tijekom narednog razdoblja bit će potrebno donijeti niz pravilnika usklađenih s europskim propisima, jer će prema istima doći do izmjena u procedurama na graničnim prijelazima. Izmjene će ići u pravcu definiranja tzv. ulaznih mjesta u Europskoj uniji na koja će smjeti dolaziti roba koja podliježe strožem nadzoru zbog rizičnosti. Izmjene se očekuju i u dokumentacijskom nadzoru nad uvozom. Uvoz pojedinih prehrambenih proizvoda morat će biti najavljen 24 sata unaprijed, popraćen određenim certifikatima i sl. U tu svrhu tijekom 2011. godine izrađen je nacrt „Priručnika za rad graničnih sanitarnih inspektora“ kojim su obuhvaćene procedure rada svih područja graničnih sanitarnih inspektora.

Ljudski potencijali i obuka

Služba granične sanitarne inspekcije sada ima 34 granična sanitarna inspektora. Planirano je da novoprimitljeni sanitarni inspektori prolaze obuku sa svojim mentorima te se, osim s inspeksijskim poslovima, upoznaju i s konceptom integriranog upravljanja granicom kako bi prije pristupa Republike Hrvatske Europskoj uniji bili u potpunosti upoznati s postupcima i procedurama na graničnim prijelazima.

Što se tiče obuke, u 2011. godini održano je više treninga na kojima su sudjelovali granični sanitarni inspektori na temu kontaminanata u hrani (pesticidi, mikotoksini i teški metali), predmeti u neposrednom kontaktu s hranom, RASFF – sustav, upravljanja rizikom te provođenju pojačanih kontrola rizične hrane. Edukaciju su održavali eksperti Europske komisije. Organizirani treninzi odvijaju se kroz projekte TAIEX-a, DG-SANCO-a te internom edukacijom resornog Ministarstva.

Komunikacija i razmjena informacija

U području informacijske tehnologije tijekom 2011. godine nisu uvedene promjene up-dana sustava. U okviru projekta IPA 2008 objavljen je javni natječaj za nabavu opreme i software-a. Evaluacija ponuda započela je u prosincu 2011. godine.

S tim u svezi, bilo je potrebno obnoviti pojedine telefonske linije koje će omogućiti on-line način rada što će znatno ubrzati postupanje na mjestu rada. Trajna povezanost internetom omogućit će širu komunikaciju s ostalim subjektima u poslovanju.

Infrastruktura i oprema

Glede infrastrukture i opreme u okviru projekta IPA 2008 nastavljen je rad na opremanju nekih graničnih prijelaza na kojima djeluje granična sanitarna inspekcija.

Na graničnom prijelazu Bajakovo, za graničnu sanitarnu inspekciju neće se graditi poseban objekt, ali je s korisnikom projekta dogovoreno da će se ustupiti prostori u kojima trenutno borave veterinarski inspektori, dok će se na Zračnoj luci Zagreb graditi objekt za granične sanitarne inspektore.

Radovi na terminalu Brajdica u luci Rijeka su odgođeni. Europska komisija otkazala je financiranje opreme i izgradnje za navedeni granični prijelaz zbog problema s koncesionarom te se očekuje pronalaženje nove lokacije na kojoj bi se izgradio i opremio objekt.

Za bolje povezivanje s europskim subjektima u poslovanju i tijelima od kojih će biti potrebno primati ili im slati potrebne informacije, bit će potrebno izraditi odgovarajući software prilagođen sličnima u Europskoj uniji.

2.1.6. Državni inspektorat

Pravni i regulativni okvir

Nadležnost za obavljanje većine inspeksijskih poslova vezano za tržište, dana je inspektorima Državnog inspektorata. U 2011. godini, donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom inspektoratu ("Narodne novine" broj: 41/11).

Inspeksijski nadzori gospodarskih inspektora kontinuirano su se provodili radi zaštite ekonomskih interesa potrošača te zaštite sigurnosti potrošača. Nadzori u području sigurnosti proizvoda stavljenih na tržište Republike Hrvatske obavljani su temeljem ciljanih nadzora i to na dva načina: administrativnim načinom (provjerom propisane dokumentacije za proizvode) i uzimanjem uzoraka. Također, posredstvom predstavništva, odvjetničkih društava odnosno proizvođača, dobivene su obavijesti o dragovoljnom postupanju - poduzimanju mjera povlačenja s tržišta opasnih proizvoda.

• Zakoni

Zakon o Državnom inspektoratu ("Narodne novine" broj: 116/08, 123/08. i 41/11.)

• Podzakonski propisi

- Pravilnik o sadržaju, obliku i načinu vođenja očevidnika inspektora Državnog inspektorata („Narodne novine“ broj: 134/09);
- Naputak o načinu pečaćenja kad se rješenje inspektora Državnog inspektorata izvršava pečaćenjem („Narodne novine“ broj: 134/09);
- Pravilnik o obrascu službene iskaznice i izgledu znaka gospodarskog inspektora, rudarskog i elektroenergetskog inspektora, te inspektora rada i posuda pod tlakom („Narodne novine“ broj: 105/99).

Organizacija i upravljanje

U 2011. godini, Služba nadzora u području prometa robe i usluga kontinuirano je pružala stručnu podršku gospodarskim inspektorima kroz pripremu uputa za nadzor u području zaštite potrošača i tehničkog zakonodavstva, a s ciljem sprječavanja stavljanja na tržište proizvoda koji predstavljaju opasnost za zdravlje i sigurnost potrošača. Također, nastavljene su aktivnosti vezane za koordinaciju i komunikaciju između inspeksijskih tijela nadležnih za nadzor tehničkih zahtjeva za proizvode, kroz rad Povjerenstva za koordinaciju i komunikaciju između inspeksijskih tijela nadležnih za nadzor proizvoda stavljenih na tržište i/ili raspolaganje na tržištem Republike Hrvatske, a čijim radom koordinira Državni inspektorat.

Sukladno Planu rada Povjerenstva za 2011. godinu, u spomenutom razdoblju provedeno je deset zajedničkih inspekcijskih nadzora inspekcija uključenih u rad Povjerenstva u planiranim sektorima i rokovima zadanim Programom zajedničkih inspekcijskih nadzora za 2011. godinu. Provođenjem zajedničkih inspekcijskih nadzora teži se daljnjem jačanju nadzora nad tržištem u cilju što bolje zaštite sigurnosti i zdravlja potrošača, kao i jačanju svijesti gospodarskih subjekata o njihovoj odgovornosti u pogledu sigurnosti proizvoda koje stavljaju na tržište Republike Hrvatske.

Ljudski potencijali i obuka

Tijekom 2011. godine, nije bilo značajnijih promjena u pogledu adiministrativnih kapaciteta. Za učinkovito obavljanje nadzora tržišta, u razdoblju od siječnja od lipnja 2011. godine, provedeni su programi interne specijalističke izobrazbe gospodarskih inspektora u području tehničkog zakonodavstva i zakonodavstva zaštite potrošača. U programu izobrazbe sudjelovali su i predstavnici Carinske uprave radi jačanja administrativnih kapaciteta carinskih djelatnika vezano za provedbu odredbi Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju sukladnosti kojima se regulira provjera proizvoda pri uvozu radi stavljanja na tržište.

Nadalje, u području tehničkog zakonodavstva i zaštite potrošača, predstavnici Državnog inspektorata sudjelovali su na stručnim skupovima i seminarima s ciljem jačanja svijesti gospodarskih subjekata u pogledu njihovih obveza glede sigurnosti i sukladnosti proizvoda.

Komunikacija i razmjena informacija

Dobar protok informacija unutar Državnog inspektorata ostvaruje se kroz redovne sastanke, zatim putem intraneta na kojem su sve potrebne informacije i dokumenti (upute, obrasci, procedure) koje služe kao pomoć u radu gospodarskih inspektora. Sve područne jedinice Državnog inspektorata umrežene su sa sjedištem, te je na taj način postignut dobar protok informacija.

U pogledu informiranja potrošača o opasnim proizvodima, tijekom 2011. godine putem web stranice Državnog inspektorata nastavilo se s objavom obavijesti o dragovoljnim kao i represivnim mjerama poduzetim radi povlačenja proizvoda s tržišta Republike Hrvatske i povrata od potrošača. U narednom razdoblju predviđen je nastavak aktivnosti na jačanju informiranosti potrošača putem web stranica Državnog inspektorata i na drugi pogodan način.

Sustavi informacijske tehnologije

Unutar Odsjeka za razmjenu obavijesti i informacija o proizvodu (RAPEX) i Centralnog informacijskog sustava zaštite potrošača (CISZP), i dalje se obavljaju poslovi u vezi s funkcioniranjem Centralnog informacijskog sustava zaštite potrošača te je i tijekom 2011. godine, između ostalog, postupano temeljem prijava potrošača zaprimljenih putem CISZP.

U radu inspektora obvezna je primjena aplikacija e-očevidnik koja omogućava bolju kontrolu i transparentnost u radu, vrlo brzu i učinkovitu analizu podataka o subjektima nadzora, o broju obavljenih nadzora i poduzetim mjerama i sl. Podaci o svim inspekcijskim nadzorima unose se u navedenu aplikacije te je na taj način omogućeno bolje statističko izvješćivanje.

2.2. MEĐUAGENCIJSKA SURADNJA

Pravni i regulativni okvir

Budući je međuagencijska suradnja uređena Sporazumom o suradnji u integriranom upravljanju granicom i I. Dodatkom, tijekom 2011. godine agencije nisu imale potrebe potpisivati dodatne zajedničke pravne akte o suradnji. Međutim, radi usklađivanja sa zakonodavstvom EU, pojedine agencije donosile su podzakonske propise kojima su uređivale međusobne odnose i suradnju.

U cilju poboljšanja procedura u prekograničnom prometu, u 2012. godini agencije bi trebale osigurati pravni okvir za obavljanje kontrole jednog zaustavljanja, odnosno „one stop control“. U tu svrhu potrebno je podzakonskim propisima svake od agencija regulirati navedenu kontrolu.

Upravljanje i organizacija

Koordinatori suradnje redovito provode aktivnosti predviđene Sporazumom o suradnji u integriranom upravljanju granicom. O održanim sastancima vode se zapisnici koji se dostavljaju voditelju Stručnog radnog tima za organizaciju i upravljanje kao i Međuresornoj radnoj skupini.

Procedure

S ciljem usklađivanja rada i povećanja učinkovitosti na sprječavanju, otkrivanju i suzbijanju svih oblika nezakonitih radnji, u srpnju 2011. godine, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ravnateljstvo policije je s Ministarstvom financija, Carinskom upravom potpisalo Uputu o suradnji.

Ažuriran je naputak za carinu koji opisuje procedure za pregled kućnih ljubimaca u kojem se nalaze uvjeti koji moraju biti potvrđeni u obrascu veterinarskih certifikata koji moraju pratiti kućne ljubimce, a koji je na web stranici Ministarstva poljoprivrede, Uprave za veterinarske inspekcije.

Ljudski potencijali i obuka

Sektor granične veterinarske inspekcije i međunarodnog prometa svake godine organizira edukacije o nekomercijalnom kretanju kućnih ljubimaca, osobnoj prtljazi, procedurama u slobodnim zonama, carinskim skladištima i slobodnim skladištima te drugim propisima vezanim za promet živih životinja i pošiljaka u prometu preko granice Republike Hrvatske za djelatnike carinske uprave. Tako je i u 2011. godini od 24 - 28 listopada održana edukacija za 75 carinskih službenika.

Izrađene su nove brošure, plakati i letci vezano za promet kućnih ljubimaca i osobnu prtljagu putnika.

Komunikacija i razmjena informacija

Tijekom 2011. godine WEB stranica 'Integrirano upravljanje granicom', koja je dostupna preko linka: <http://213.147.100.7/iug/>, posjećena je u više od 6000 slučajeva. Ovaj podatak govori kako je došlo do povećanja kvalitete komunikacije i razmjene informacija, i to ne samo između službi, nego i s javnošću, uključujući i onu u susjednim državama iz koje su stizale pohvale. A to ujedno znači kako se nije povećao samo publicitet ovoga koncepta, nego i njegova efikasnost, jer uz sve navedeno, odgovorano je i na više upita građana.

Na sastanku Stručnog radnog tima za infrastrukturu, opremu i informatičku tehnologiju, na kojem se raspravljalo o mjerama zaštite IT sustava u smislu kriptološke sigurnosti i zaštite

podataka kao i zaštite od virusa i dr., zaključeno je da je provedba mjera kriptološke sigurnosti i zaštite podataka obaveza svih tijela državne uprave prema važećoj pravnoj regulativi.

Novoutemeljeni Središnji ured za javnu nabavu uskoro će krenuti s prikupljanjem podataka od predstavnika svih državnih tijela i s provođenjem postupka javne nabave za izbor operatera za usluge zakupa telekomunikacijskih vodova.

Prikupljajući podatke od državnih tijela za provođenje postupka javne nabave za druge, jednostavnije i prioritetnije robe i usluge, pokazalo se da je potrebno dosta vremena za objedinjavanje prikupljenih podataka i za realizaciju postupka javne nabave za iste te je prikupljanje podataka i provođenje postupka javne nabave za telekomunikacijske vodove odgođeno za 2012. godinu.

2.3. MEĐUNARODNA SURADNJA

2.3.1. Granična policija

U cilju stvaranja pretpostavki za uspješnu međunarodnu policijsku suradnju, Republika Hrvatska je dosada potpisala 37 bilateralnih ugovora i 12 bilateralnih akata kao i dva ugovora o policijskoj suradnji u okviru međunarodnih tijela (sa SELEC Centrom i EUROPOL-om). Republika Hrvatska također sudjeluje i u radu INTERPOL-a, EUROPOL-a i SELEC Centra.

U dijelu prekogranične policijske suradnje sa susjednim zemljama, Republika Hrvatska ima potpisane bilateralne sporazume s Republikom Slovenijom, Mađarskom, Bosnom i Hercegovinom, Republikom Srbijom, Crnom Gorom i Talijanskom Republikom. Postojeći Sporazum o prekograničnoj policijskoj suradnji s Republikom Slovenijom potrebno je izmijeniti u skladu sa Schengenskom konvencijom.

U cilju racionalizacije i pojednostavljenja procedura graničnih provjera na budućoj unutarnjoj granici (od dana ulaska RH u EU do potpune implementacije Schengenskog provedbenog sporazuma) bilateralno će se rješavati pitanje pojednostavljene granične kontrole po principu „one-stop control“ na granici s Republikom Slovenijom i Mađarskom. Ističemo da se na temelju navedenih sporazuma s Republikom Slovenijom i Bosnom i Hercegovinom redovito provode mješovite ophodnje i službeni tranzit.

Na temelju potpisanog Radnog dogovora s agencijom Frontex i Akcijskog plana za njegovu implementaciju, predstavnici granične policije aktivno sudjeluju u aktivnostima Frontexa u području analize rizika, razmjene informacija, edukacije i zajedničkih operacija.

Od zajedničkih akcija treba istaknuti sudjelovanje hrvatskih stručnjaka u JO NEPTUNE 2011 u Republici Sloveniji, JO POSEIDON SEA 2011 u Grčkoj te JO HUBLLE 2011 u Kraljevini Nizozemskoj. Predstavnici hrvatske granične policije redovno i aktivno sudjeluju u provedbi projekata Frontexove Jedinice za obuku, od kojih treba izdvojiti: Projekt „Otkrivanje ukradenih vozila“, „V-aula“, „Otkrivanje krivotvorenih dokumenata“, „Engleski jezik za aerodromsku policiju“ te „Implementacija CCC-a“.

Od 26. rujna 2011. godine hrvatski policijski službenici, s policijskim službenicima Austrije, Mađarske i Slovenije svakodnevno rade u kvadrilateralnom Centru za policijsku suradnju Dolga Vas u Sloveniji.

Na temelju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Srbije o policijskoj suradnji iz 2009. godine i Protokola o osnivanju zajedničke kontaktne službe iz 2010. godine, 21. lipnja 2011. godine kontaktna služba je započela s radom na graničnom prijelazu Bajakovo-

Batrovci. Dana 22. studenog 2011. godine potpisan je Poslovnik o radu čime su ostvarene sve pretpostavke za funkcioniranje ove zajedničke kontaktne službe.

U 2011. godini, u okviru IPA programa prekogranične suradnje Hrvatske i Mađarske, započeo je projekt „Suradnja policije u prekograničnom području Dunava na hrvatsko-mađarskoj granici“ u okviru kojeg se planira uspostava zajedničke kontaktne točke za razmjenu informacija u Mohaču (Mađarska) i jačanje zaštite zajedničke granice na rijeci Dunav. Uspostava zajedničke kontaktne točke prediviđa se do kraja 2012. godine.

Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske ima policijske časnike za vezu u EUROPOL-u, Republici Austriji, Republici Srbiji, Državi Izrael i INTERPOL-u, a tijekom 2012. godine očekuje se upućivanje časnika za vezu u Bosnu i Hercegovinu.

U kontekstu određivanja broja i kategorije graničnih prijelaza, nastavljeni su pregovori oko sklapanja novog Ugovora o graničnim prijelazima i Sporazuma o pograničnom prometu između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine čije se potpisivanje očekuje do kraja 2012. godine.

Republika Hrvatska je sklopila 25 sporazuma o predaji i prihvatu osoba od kojih je 19 usklađeno sa standardnim EU sporazumom. Od ranije potpisanih sporazuma, neusklađeni su sporazumi s Republikom Austrijom, Grčkom, Republikom Estonijom, Republikom Rumunjskom, Švicarskom Konfederacijom te Saveznom Republikom Njemačkom.

Republika Hrvatska će s danom ulaska u Europsku uniju u potpunosti preuzeti readmisijske sporazume koje je sklopila Europska unija te će ujedno otkazati sve koji nisu u skladu s pravnom stečevinom Europske unije.

2.3.2. Carina

U lipnju 2011. godine u Zagrebu sklopljen je Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Islamske Republike Irana o međusobnoj pomoći i suradnji u carinskim pitanjima. Stupanjem na snagu ovoga Ugovora olakšat će se i unaprijediti suradnja Republike Hrvatske i Islamske Republike Irana na područjima ispravne primjene carinskog zakonodavstva, olakšavanja prometa ljudi i roba te suzbijanja krijumčarenja i carinskih prekršaja, što je u interesu obiju zemalja.

2.3.3. Granična veterinarska inspekcija

Tijekom 2011. godine nastavljen je proces usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Europske unije koji omogućava zadovoljavajuću primjenu procedura u prometu pošiljaka živih životinja, proizvoda životinjskog podrijetla i hrane za životinje životinjskog podrijetla, stelje i sijena, kao i drugih predmeta kojima se može prenijeti zarazna ili nametnička bolest ili ugroziti zdravlje ljudi i životinja preko državne granice.

Unapređuje se brža razmjena informacija, intenzivnija je i bolja suradnja s istovjetnim službama susjednih zemalja i državama članicama Europske unije te regionalnim i međunarodnim organizacijama.

Sektor granične veterinarske inspekcije i međunarodnog prometa kontinuirano surađuje s nadležnim tijelima država članica Europske unije i trećih zemalja u rješavanju poslova iz svog djelokruga rada. U 2011. godini sklopljen je dogovor s Rusijom, odnosno Carinskom unijom Rusije, Bjelorusije i Kazahstana vezano za izvoz ribe i proizvoda ribarstva, Memorandum o

izvozu proizvoda ribarstva je početkom prosinca 2011. godine poslan na potpis u Rusku Federaciju.

Sukladno usklađenom hrvatskom zakonodavstvu iz područja Granične veterinarske inspekcije sa zakonodavstvom Europske unije i međunarodnim normama, tijekom godine nastavljena je implementacija jasnih procedura vezano uz izvješćivanje o zadržavanju pošiljaka živih životinja, proizvoda životinjskog podrijetla i hrane za životinje životinjskog podrijetla, stelje i sijena, kao i drugih predmeta kojima se može prenijeti zarazna ili nametnička bolest ili ugroziti zdravlje ljudi i životinja.

Radi ujednačavanja procedura s procedurama koje se provode na graničnim veterinarskim postajama u Europskoj uniji, granični veterinarski inspektori su sudjelovali na radionicama i seminarima koje je organizirao *DG Sanco* i *TAIEX*. Tijekom godine granični veterinarski inspektori sudjelovali su na međunarodnim stručnim seminarima, i radionicama za granične veterinarske inspektore (predavanja, radionice) u lukama Southampton, Rotterdam i Hamburg, zračnoj luci i cestovnom/željezničkom prijelazu Terespol/Kukuryki. U okviru projekta „G2G-short Programme“ u suradnji s Kraljevinom Nizozemskom: „Capacity Strengthening of the Sector of Border Veterinary Inspection and International Trade“ granični veterinarski inspektori obučavali su se tijekom stručnog studijskog posjeta luci Rotterdam, organizirana je stručna edukacija (seminari i radionice) u Upravi za granične veterinarske inspektore iz područja inspekcije/pregleda prilikom uvoza na graničnim veterinarskim postajama u lukama i zračnim lukama, a radionice za službene veterinare iz područja upotrebe TRACES-a (računalnog sustava za kontrolu prometa životinja i proizvoda životinjskog podrijetla) održat će se tijekom 2012. godine.

Svim graničnim veterinarskim postajama na kojima je veterinarska inspekcija stalno prisutna tijekom godine omogućen je pristup putem interneta posebnoj bazi podataka o važnim konvencijama, sporazumima, vlastitom zakonodavstvu, zakonodavstvu Europske unije, zakonodavstvu drugih zemalja, normama, odobrenim objektima u Europskoj uniji, odobrenim objektima u trećim zemljama, akreditiranim laboratorijima, RASSF sustavom Europske unije i nacionalnim sustavima. Olakšana je komunikacija kako s ostalim graničnim veterinarskim postajama tako i sa Sektorom granične veterinarske inspekcije i međunarodnog prometa putem emala.

Tijekom 2011. godine izrađeni su novi i ažurirani već postojeći sadržaji web-stranice granične veterinarske inspekcije na kojoj se nalaze informacije potrebne drugim zainteresiranim subjektima.

Da bi se osigurala brza, učinkovita i nesmetana razmjena informacija, u 2011. godini provedene su aktivnosti vezane uz izradu potrebnih baza podataka, software-skih aplikacija, web portala i drugog, za potrebe veterinarske službe uključujući i graničnu veterinarsku inspekciju, a s ciljem uspostave informacijsko-komunikacijskog sustava (ICT) e-inspektor u Sektoru granične veterinarske inspekcije i međunarodnog prometa kao dijela cjelovitog ICT sustava unutar Ministarstva poljoprivrede. Instalacija i primjena informacijsko-komunikacijskog sustava (ICT) e-inspektor je službeno u uporabi od 1. svibnja 2010. godine te se i dalje postupno poboljšava i usavršava.

2.3.4. Fitosanitarna inspekcija

Tijekom 2011. godine nacionalno zakonodavstvo iz područja zdravstvene zaštite bilja usklađeno je s relevantnim zakonodavstvom Europske unije koje omogućava zadovoljavajuću primjenu procedura u prometu roba biljnog podrijetla preko državne granice, brzu razmjenu informacija, bolju suradnju s istovjetnim službama susjednih zemalja i država članica Europske unije te regionalnim i međunarodnim organizacijama.

U studenom 2011. godine, na poziv službe za biljno zdravstvo Bosne i Hercegovine, predstavnici iz upravnog i inspekcijskog dijela fitosanitarne službe Republike Hrvatske sudjelovali su na 8. Simpoziju zaštite zdravlja bilja i regionalnom sastanku fitosanitarnih uprava u Tesliću.

Sukladno zakonodavstvu Europske unije, dobroj praksi i međunarodnim normama, primjenjivale su se jasne procedure vezane uz zadržavanje pošiljaka bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta.

Pri izvozu bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta izdaju se obrasci fitosanitarnih certifikata koji su usklađeni s odgovarajućim međunarodnim normama. Izdavanje fitosanitarnih certifikata i postupanje s njima odvija se također na način koji je predviđen tim normama. Detaljne upute za primjenu spomenutih procedura razrađene su u Priručniku za fitosanitarne inspektore.

Kako bi se obučili za provođenje aktivnosti vezanih za međunarodnu suradnju, fitosanitarni inspektori tijekom 2011. godine sudjelovali su na međunarodnim stručnim seminarima i radionicama za fitosanitarne inspektore.

Na svim ispostavama unutar Područnih jedinica fitosanitarne inspekcije, putem interneta, inspektori imaju pristup posebnoj bazi podataka o važnim konvencijama, sporazumima, međunarodnim i regionalnim organizacijama, vlastitom zakonodavstvu, zakonodavstvu Europske unije i zakonodavstvu drugih zemalja, normama, podacima o rasprostranjenosti štetnih organizama i drugo.

Tijekom 2011. godine razmjenjivale su se informacije o zadržanim pošiljkama bilja sa službenim tijelima nadležnim za zaštitu bilja zemlje izvoznice i EPPO-m. Razmjenjivali su se također podaci o novim propisima iz područja biljnog zdravstva, mjestima ulaska za pošiljke bilja, iznenadnoj pojavi štetnog organizma i drugo.

Da bi se osigurala brza, učinkovita i nesmetana razmjena informacija, tijekom 2011. godine intenzivno se radilo na projektu informatizacije pod nazivom „Dizajniranje, razvoj i implementacija informacijskog sustava za fitosanitarno područje“, koji uključuje i informatičku potporu radu fitosanitarne inspekcije. Ciljevi projekta jesu izrada, razvoj i implementacija cjelovitog informacijsko-komunikacijskog sustava u fitosanitarnom području, kao potpore svim aktivnostima koje proizlaze iz nacionalnog i međunarodnog fitosanitarnog zakonodavstva te međunarodnih normi u području biljnog zdravstva.

III. OCJENA USPJEŠNOSTI PROVEDBE

Redovita godišnja analiza provedbe Strategije i Akcijskog plana i postignutih rezultata, pokazuje da je Republika Hrvatska na području integriranog upravljanja granicom i u 2011. godini ostvarila značajne rezultate.

Sve uključene agencije nastavile su kontinuirano usklađivati nacionalni pravni i regulativni okvir s pravnom stečevinom Europske unije i dobrom praksom, jačati svoje administrativne, institucionalne, tehničke i druge sposobnosti i kapacitete, a s tim procesima nastavit će se i u 2012. godini.

IV. ZAKLJUČAK

Vidljivi rezultati dosadašnjih postignuća na području integriranog upravljanja granicom, od same ideje pa do realizacije kroz konkretne aktivnosti, garantiraju kako će se provedba Strategije i Akcijskog plana, uključujući i Sporazum o međuagencijskoj suradnji, planiranom dinamikom i uspješno nastaviti i u 2012. godini.

Među glavnim postignućima u 2011. godini ističemo: usvajanje Akcijskog plana od strane Vlade Republike Hrvatske, završetak pretpristupnih pregovora, te potpisivanje pristupnog ugovora Republike Hrvatske s Europskom unijom 9. prosinca 2011. godine.

Unatoč činjenici da je u proteklih nekoliko godina, informatizacija svih uključenih agencija podignuta na znatno višu razinu, nužna pretpostavka za još efikasnije upravljanje granicom jest njihovo daljnje umrežavanje i povezivanje, te međusobna razmjena informacija i podataka. U tu svrhu potrebno je nastaviti s nabavom odgovarajuće informatičke opreme i daljnjim razvojem informatičke tehnologije.

I ovo VI. izvješće o provedbi Strategije pokazuje da se na području integriranog upravljanja granicom nastavlja s poduzimanjem niza aktivnosti usmjerenih na jačanje administrativnih, institucionalnih i tehničkih kapaciteta i sposobnosti nadležnih agencija. Također, jasno ja da su pred svim agencijama uključenim u integrirano upravljanje granicom još mnoge obveze koje trebaju ispuniti.

Punom i odgovornom primjenom nacionalnih programa za pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji, provedbom različitih projekata financiranih iz pretpristupnih programa Europske unije i dosljednom primjenom međunarodnih ugovora koje je Republika Hrvatska potpisala, i u 2012. godini možemo očekivati dobre i uspješne rezultate u ispunjenju obveza predviđenih Strategijom integriranog upravljanja granicom i njenim provedbenim Akcijskim planom, kao i drugim strateškim dokumentima koje je donijela Vlada Republike Hrvatske.

VI. Izvješće izradile su stručne službe svih uključenih agencija.

U Zagrebu 28. veljače 2012. godine